

**REPUBLIKA SRPSKA
VLADA**

**PRIJEDLOG
(po hitnom postupku)**

**ZAKON
O IZMJENI ZAKONA
O OTPISU POTRAŽIVANJA**

Banja Luka, decembar 2023. godine

**Prijedlog
(po hitnom postupku)**

**ZAKON
O IZMJENI ZAKONA
O OTPISU POTRAŽIVANJA**

Član 1.

U Zakonu o otpisu potraživanja („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 32/02, 83/05 i 34/09) član 4v. mijenja se i glasi:

„(1) Poreskom dužniku koji do 1. jula 2024. godine izmiri cjelokupan iznos glavnog poreskog duga i troškove postupka prinudne naplate dospjelih za plaćanje do 31. decembra 2022. godine, otpisaće se pripadajuća kamata po tom osnovu.

(2) Postupak otpisa potraživanja po osnovu kamata pokreće se zahtjevom za otpis potraživanja, koji se podnosi Poreskoj upravi.

(3) Obrazac zahtjeva za otpis potraživanja po osnovu kamata propisuje direktor Poreske uprave u roku od 30 dana od stupanja na snagu ovog zakona.

(4) O zahtjevu za otpis potraživanja po osnovu kamate rješenjem odlučuje direktor Poreske uprave.“

Član 2.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

Broj:
Datum:

**PREDSJEDNIK
NARODNE SKUPŠTINE**

Nenad Stevandić

OBRAZLOŽENJE
PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENI ZAKONA O OTPISU POTRAŽIVANJA
(po hitnom postupku)

I USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u Amandmanu XXXII na član 68. t. 6, 7. i 18. Ustava Republike Srpske, prema kojima Republika Srpska uređuje i osigurava bankarski i poreski sistem, kao i druge odnose od interesa za Republiku Srpsku, u skladu sa Ustavom Republike Srpske.

Članom 70. tačka 2. Ustava Republike Srpske propisano je da Narodna skupština Republike Srpske donosi zakone, druge propise i opšte akte.

II USKLAĐENOST SA USTAVOM, PRAVNIM SISTEMOM I PRAVILIMA NORMATIVNOPRAVNE TEHNIKE

Prema Mišljenju Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo broj: 22.03-020-3037/23 od 23. novembra 2023. godine, ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u Amandmanu XXXII na član 68. tačka 7. Ustava Republike Srpske, prema kojem, Republika uređuje i obezbjeđuje bankarski i poreski sistem, a prema članu 70. Ustava, Narodna skupština donosi zakone, druge propise i opšte akte.

Razlozi za donošenje ovog zakona sadržani su u potrebi uspostavljanja pravnih pretpostavki za efikasniju naplatu poreskih obaveza, a kojima bi se olakšao finansijski položaj privrednih društava i poboljšala njihova tekuća likvidnost, imajući u vidu trenutnu krizu na globalnom tržištu.

Ovim prijedlogom stvara se pravni okvir da se poreskim obveznicima koji imaju neizmirene poreske obaveze dospjele do 31. decembra 2022. godine, izmirenjem cjelokupnog iznosa glavnog duga i troškova postupka prinudne naplate, otpišu potraživanja kamata, pod uslovom da se glavni dug izmiri do 1. jula 2024. godine.

Ovaj sekretarijat konstatuje da je obrađivač, u skladu sa članom 213. Poslovnika Narodne skupštine Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 66/20), naveo razloge za hitno donošenje ovog zakona.

Sekretarijat konstatuje da je Zakon usklađen sa Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 24/14).

Budući da je Republički sekretarijat za zakonodavstvo utvrdio da je ovaj prijedlog usklađen sa Ustavom, pravnim sistemom Republike i Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske, mišljenja smo da se Prijedlog zakona o izmjeni Zakona

III USKLAĐENOST SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

Prema Mišljenju Ministarstva za evropske integracije i međunarodnu saradnju broj: 17.03-020-3025/23 od 23. novembra 2023. godine, a nakon uvida u propise Evropske unije i analize Prijedloga zakona o izmjeni Zakona o otpisu potraživanja (po hitnom postupku) nije ustanovljeno da postoje obavezujući sekundarni izvori prava EU koji uređuju materiju dostavljenog prijedloga.

Zbog toga u Izjavi o usklađenosti stoji ocjena „Neprijmjenjivo“.

IV RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Vlada predloženim odredbama Zakona, a prihvatajući Incijativu Privredne komore Republike Srpske, nastoji da stvori stimulativan pravni osnov za efikasniju naplatu potraživanja koji ima Republika Srpska prema dužnicima po osnovu glavnog poreskog duga. U redovnim okolnostima potreba za donošenjem ovakvog zakona ne postoji, jer su poreski dužnici u skladu sa zakonima dužni da sve svoje obaveze ispunjavaju. Međutim, u trenucima krize izazvane dugotrajnom pandemijom virusa Sars Cov-19, a nakon toga poremećajima na globalnom tržištu usljed ratnih dešavanja u Ukrajini, a sad i na Bliskom Istoku, koja su izazvala veoma visoku inflaciju, pojavila se potreba za stvaranjem mogućnosti poreskim dužnicima da unaprijede tekuću likvidnost.

Naime, država kao aktivni poreski subjekt zakonima ustanovljava i nameće obaveze svim licima koja se nalaze pod njenom poreskom jurisdikcijom. U skladu sa načelom zakonitosti i normom sadržanom u članu 62. Ustava Republike Srpske, poreske obaveze, uključujući i obavezu plaćanja poreskog duga sa pripadajućom kamatom, mogu se ustanoviti ili ukinuti isključivo aktom zakonske pravne snage. Poreski dužnici se moraju ovakvim zahtjevima povinovati, a nije dozvoljeno pregovaranje između poreske administracije i dužnika u pogledu postojanja i visine poreske obaveze. Kada se desi događaj koji može da se podvede pod zakonski opis oporezivog događaja, nastaje poreska obaveza. U situaciji kada poreski dužnik ne izvrši u roku zakonsku obavezu, Poreska uprava pokreće postupak prinudne naplate u kome se namiruje u pogledu glavnog duga i sa pripadajućom kamatom i troškovima postupka prinudne naplate.

Donošenjem ovog zakona država kao titular subjektivnog poreskog prava iskazala je akt dobre volje prema poreskim obveznicima, privrednim društvima i preduzetnicima. Pojedini privredni subjekti su tokom proteklih kriznih godina izbjegavali izmirenje poreskih obaveza, težeći da se na taj način makar privremeno finansijski rasterete. Dosljednom primjenom poreskih propisa, te pokretanjem postupka prinudne naplate, Poreska uprava bi direktno „ugrozila“ opstanak velikog broja privrednih subjekata, čija su se dugovanja po osnovu neplaćenih obaveza značajno uvećala i po osnovu obračunate kamate.

Intencija predlagača je da se kreiranjem ovog alternativnog pravnog osnova izbjegne gušenje privrednih aktivnosti. Republika kao nosilac potraživanja ima pravo i mogućnost da odlučuje, svakako u zakonskoj formi, o dugovima prema njoj, samim tim i o dugovima po osnovu kamate i sporednih poreskih potraživanja. Nije neuobičajeno da se države u ovakvim situacijama opredjeljuju za pojedine oblike poreskih amnestija, posebno u slučaju postojanja visokih iznosa potraživanja po osnovu kamata, da bi poboljšale performanse budžeta i funkcionisanje Republike. S druge strane, stimulisanje poreskih dužnika da izmire glavni poreski dug, uz istovremeni otpis obaveza po osnovu kamate obračunate na taj dug, stvaraju se uslovi za bolju naplatu predmetnih poreskih obaveza uz istovremeno rasterećenje poreskih obveznika, da bi oni bili u mogućnosti da redovno plaćaju svoje tekuće obaveze, čime se istovremeno stvaraju uslovi za oporavak privrede i razvoj preduzetništva.

Predmetno zakonsko rješenje moći će da iskoriste i poreski dužnici kojima je odobreno odgađanje plaćanja poreskog duga i na koji je zaračunata kamata do dana konačnog izmirenja tog poreskog duga (buduća kamata). Prema odredbama Zakona o odgođenom plaćanju poreskog duga može se odobriti odgođeno plaćanje onih obaveza koje su dospjele za plaćanje najkasnije u godini koja prethodi godini podnošenja zahtjeva za odgađanje. Praktično, ukoliko je zahtjev za odgođeno plaćanje podnesen u 2023. godini, može se odobriti odgođeno plaćanje onih obaveza koje su dospjele za plaćanje najkasnije do 31. decembra 2022. godine. Dakle, u predmetnim anuitetima nalaze se obaveze koje su dospjele za plaćanje prema rokovima utvrđenim poreskim zakonima, a donošenjem rješenja o

odgođenom plaćanju stvaraju se novi rokovi za izmirenje anuiteta i suspenduje se postupak prinudne naplate.

Dakle, poreski dužnici koji se odluče za izmirenje glavnog duga prema odredbama predloženog zakona, po njihovom zahtjevu ukinuće se rješenje o odgođenom plaćanju, čime se uklanjaju i rokovi za izmirenje anuiteta, te ostaje neizmiren poreski dug dospio za plaćanje prema rokovima utvrđenim poreskim zakonima.

Naime, poreski dužnici će u podnesenom zahtjevu za otpis kamate navesti i postojeća rješenja o odgođenom plaćanju kojima su obuhvaćene i predmetne obaveze po osnovu glavnog duga dospjelog do 31. decembra 2022. godine. Takav zahtjev Poreska uprava dostavlja Ministarstvu finansija, koje donosi rješenje o ukidanju reprograma, te isto dostavlja Poreskoj upravi radi evidentiranja. Poreska uprava će potom podnosiocu zahtjeva izdati poresko uvjerenje, odnosno rekapitulaciju, koja će sadržavati iznos glavnog poreskog duga i troškova postupka prinudne naplate koji su dospjeli za plaćanje do 31. decembra 2022. godine, kao i iznos pripadajuće kamate obračunate na te obaveze. Ukoliko poreski dužnik do 1. jula 2024. godine izmiri navedene obaveze po osnovu glavnog poreskog duga i troškova postupka prinudne naplate, otpisaće mu se pripadajuća kamata po tom osnovu.

Slična zakonska rješenja postoje u Federaciji BiH i u svim zemljama u okruženju (Republika Srbija – Zakon o uslovnom otpisu kamata i mirovanju poreskog duga, Crna Gora – Zakon o reprogramu poreskog potraživanja, Republika Hrvatska – Zakon o naplati poreznog duga fizičkih osoba i Federacija BiH – Zakon o visini stope zatezne kamate na javne prihode), kojima te zemlje za različite periode i u različitim iznosima vrše otpis kamate ili čak i dijela glavnog duga. Institut otpisa poreske kamate služi kao jedan od alata za naplatu glavnog poreskog duga, odnosno izvorno nastale poreske obaveze, koji je značajan u svim naprijed pomenutim zemljama.

V RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Članom 213. Poslovnika Narodne skupštine Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 66/20) data je mogućnost, izuzetno, za donošenje zakona po hitnom postupku u slučaju kada se zakonom uređuju pitanja i odnosi nastali usljed okolnosti koje nisu mogle da se predvide, a nedonošenje zakona bi moglo prouzrokovati štetne posljedice po život i zdravlje ljudi, bezbjednost Republike i rad organa i organizacija, te ako je to u opštem interesu.

Vlada predloženim odredbama Zakona nastoji da stvori stimulativan pravni osnov za efikasniju naplatu potraživanja koje ima Republika Srpska prema dužnicima po osnovu glavnog poreskog duga.

Intencija predlagača je da se kreiranjem ovog alternativnog pravnog osnova izbjegne gušenje privrednih aktivnosti izazvanih dugotrajnom ekonomskim poremećajima, odnosno da se olakša finansijski položaj privrednih subjekata pogođenih efektima ekonomske krize, održi tekuća likvidnost i podstakne zapošljavanje u privredi.

Pored navedenog, ustavno je pravo zakonodavca da sprovođenjem odgovarajuće poreske politike uredi poreski sistem i sve bitne elemente oporezivanja, pa tako i naplatu poreza, poreskih obaveza, odnosno izmirenje poreskog duga kako je propisano predloženim zakonskim rješenjem, a sve s ciljem olakšavanja finansijskog položaja privrednih subjekata pogođenih posljedicama ekonomske krize.

Iz navedenih razloga, ovaj zakon je neophodno donijeti u što kraćem roku, a to podrazumijeva njegovo donošenje u hitnoj proceduri.

VI OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Članom 1. mijenja se član 4v. na način kojim se omogućava otpis potraživanja kamata na iznos neplaćenog poreskog duga dospjelog do 31. decembra 2022. godine, pod uslovom da poreski obveznici izmire iznos glavnog poreskog duga i troškova postupka prinudne naplate najkasnije do 1. jula 2024. godine, nakon čega će Poreska uprava rješenjem utvrditi otpis potraživanja po osnovu kamate.

Članom 2. propisuje se stupanje na snagu ovog zakona i predviđeno je stupanje na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

VII EKONOMSKA OPRAVDANOST DONOŠENJA ZAKONA

Predloženim zakonom nastoji se naplatiti dio poreskog duga koji je dospio za plaćanje do 31. decembra 2022. godine, te istovremeno pomoći privrednim subjektima koji su manje ili više zapali u probleme sa likvidnošću usljed ekonomskih poremećaja na globalnom nivou. Na predloženi način bi se povećalo izmirenje glavnog poreskog duga, uz rasterećenje dužnika za dospjeli iznos kamate. S obzirom na to da bi se poreskim dužnicima otpisao značajan iznos kamate, očekuje se da bi to podstaklo izmirenje glavnog duga u značajnom iznosu.

Ukupan poreski dug u Republici Srpskoj na dan 31. decembar 2022. godine iznosi 1.157,5 miliona KM, od čega se na glavnici odnosi 929,6 miliona KM, a na kamatu 227,9 miliona KM.

ZAKON O OTPISU POTRAŽIVANJA
(Tekst predložene izmjene ugrađen u osnovni tekst Zakona)

Član 4v.

(1) Poreskom dužniku koji do 1. jula 2024. godine izmiri cjelokupan iznos glavnog poreskog duga i troškove postupka prinudne naplate dospjelih za plaćanje do 31. decembra 2022. godine, otpisaće se pripadajuća kamata po tom osnovu.

(2) Postupak otpisa potraživanja po osnovu kamata pokreće se zahtjevom za otpis potraživanja, koji se podnosi Poreskoj upravi.

(3) Obrazac zahtjeva za otpis potraživanja po osnovu kamata propisuje direktor Poreske uprave u roku od 30 dana od stupanja na snagu ovog zakona.

(4) O zahtjevu za otpis potraživanja po osnovu kamate rješenjem odlučuje direktor Poreske uprave.